

Bölüm 17

YEREL YÖNETİMLERİN DEZAVANTAJLI GURUPLARA YÖNELİK DEĞİŞEN ROLÜ

Sanem BERKÜN¹

GİRİŞ

Küreselleşme toplumsal kurum ve yapılarda önemli değişimlere neden olmaktadır. Ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel vb. birçok alanda yaşanan değişimler istihdam, çevre kirliliği ile mücadele, eğitim, sağlık gibi politikaların uluslararası konjonktür dikkate alınarak çok boyutlu bir perspektif ile hazırlanması gerekmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemin koşulları özellikle kadın, çocuk, engelli gibi dezavantajlı gruplara yönelik ilave tedbirler alınmasını kaçınılmaz bir insani sorumluluk haline getirmektedir. Bu süreçte halka en yakın yönetsel birim olan yerel yönetimler devreye girmekte ve yerel sosyal politikalar ile sorunlara alternatif çözüm yolları aranmaktadır. bu değişim, dünya üzerinde bulunduğu konum itibari ile Türkiye'yi de hızlı ve yüksek düzeyde etkilemektedir.

Bu çalışma ile öncelikle küreselleşen dünyada sosyal politikaların başarısında yerel yönetimlerin önemine değinilmektedir. Daha sonra dezavantajlı gruplar içerisinde ön sıralarda yer alan engelliler, çocuklar, kadınlar ve göçmenlerin Türkiye'de ki durumu yapılmış araştırmalardan elde edilen istatistiki verilerden yararlanılarak incelenmekte ve yapılabileceklerine yer verilmektedir. Halkın memnuniyeti için yapılması gerekenlerden hareketle yerel sosyal politikaların başarısını artırabilmek için teorik bir açılım yaratmak çalışmanın nihai amacını oluşturmaktadır.

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLER VE SOSYAL POLİTİKA

Birçok toplumsal olayı açıklayan küreselleşme en basit şekliyle dünya genelinde sosyal ilişkilerin yoğunlaşmasını ifade etmek için kullanılmaktadır(Kartal, 2007: 254). Özellikle finans ve emek piyasaları yanında, yabancı sermaye ve dış ticaret alanlarında gelişim gösteren küreselleşme; kimi yazalar tarafından ulusal

¹ Dr Öğretim Üyesi, Bülent Ecevit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Zonguldak/ TÜRKİYE sanemberkun@mynet.com

tişime geçerek, onlardan destek almalı ve hizmet tekrarlarını önlemelidir. Son olarak sosyal politikanın her alanında olduğu gibi yerel sosyal politikaların geliştirilmesinde de, yerel yönetimler için veri tabanı oluşturulması ve bulguların kamuoyu ile paylaşılması hem akademik çalışmaların ihtiyaç duyduğu nesnel bulguları sağlayacak, hem başarıyı artıracak, hem de denetimi kolaylaştıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, Y. (2006), “Sosyal Belediyecilik”, *Yerel Siyaset*, Sayı:3, 29-37.
- Akkuş, S. & Yıldırım, Ş. (2018), “Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Fiziksel Faktörlerin İncelenmesi”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17 (4), ss. 1368-1388.
- Akman, K. (2018), “Göç Yönetiminde Yerel Yönetimler ve STK İşbirliği”, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 452-466.
- Arın, S. & Özsoy, A. (2015), “Kentsel Mekan Tasarımında Çocuk Katılımı”, *Çocuk ve Kent İdealkent Kent Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 17, ss.182-201.
- Arslan, M. (2013), *Yerel Yönetimlerde Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri (Arnavutköy Belediyesi Örneği)*, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Avşar Kurnaz, Ş. (2009), *Türkiye’de Çocuk Yoksulluğu, TC Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi*, Ankara.
- Aydemir, C. & Kaya, M. (2007), “Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü”, *Elektro-nik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), ss.260-282.
- Aydın, M. (2008), *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*, İstanbul: Yedirenk Yayınları.
- Bahçeci, H. I. & Uzun, Ş. (2017), “Türkiye’de Uluslararası Göç ve Yerel Politika”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(Özel Sayı), ss.1-17.
- Batal, S. (2015), “Türkiye’de Sosyal Devlet Kavramının Dönüşümü: Sosyal Belediyecilik”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(2), 221-245.
- Beki, A. (2009), *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik (Ümraniye Belediyesi Örneği)*, İstanbul: Sena Ofset.
- Berkün, S. (2018) “Yerel Yönetimler Açısından Yönetim”, *Örgütlerin Yönetimi: Kavramsal, Kuramsal, Tematik ve Kurumsal Açından Yönetim*, Editör: Akdemir, A., İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Berkün, S. (2017) “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı”, *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi / Journal of Oriental Scientific Research (JOSR)*, Cilt:9, Sayı:2, 2017, ss.582-598.
- Berkün, S. (2016a), “Avrupa Kentsel Şartı’nın Kentlerdeki Özürlü ve Sosyo-Ekonomik Bakımdan Engellilere Yönelik İlkeleri ve Bursa Kentinde Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Erişilebilirliği”, *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), ss:61-72.
- Berkün, S. (2016b), “Küreselleşen Dünya’da Türkiye’nin Durumu ve Türkiye’de Yaşanan Temel Toplumsal Sorunlar”, *Türkiye’nin Toplumsal Yapısı*, Derleyen: Ercins, G. & Çoban, M. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Berkün, S. & Alacahan Dilbaz, N. & Ataklı Yavuz, R. (2015), “Kadın İstihdamını Artırmada Alternatif Bir Değerlendirme: Evde Çalışma”, *International Anatolia Academic Online Journal IAAOJ*, 2(2), ss.43-61.
- Berkün, S. (2013), *Özürlülerin İstihdamında Ev Esaslı Tele Çalışma (Evde Tele Çalışma)*:

- Bursa İli Belediyelerinden Örnekler*, Ankara, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayını, Yayın No:38.
- Bilgin, K. U. & Akay, A. & Ertan, K. (2009), *Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler*, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Bezmez, D. & Yardımcı, S. (2010), “Dönüşen Vatandaşlık Kurguları Çerçevesinde Sakat Hakları: Kurumsal Yaklaşımlar ve Türkiye Örneği”, *Yurttaşlık Tartışmaları: Yeni Yaklaşımlar*, Editör: Kartal, F. Ankara: TODAİE.
- Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu Çocuk Yoksulluğu Çalışma Grubu Kuruluş Bildirgesi, (2005), (19. 09. 2014), <http://www.spf.boun.edu.tr/docs/Cocuk%20Yoksullugu%20Calisma%20Grubu%20kurulus%20bildirgesi.pdf>
- Çağlar, S. (2012), “Engellilerin Erişilebilirlik Hakları ve Türkiye’de Erişilebilirlikleri”, *AÜHFD*, 6(2), ss.541-598.
- Çakmak, C. & Çapak, H. & Konca, M. & Korku, C. (2017), “Bir Halk Sağlığı Sorunu Olarak Çocuklara Yönelik Şiddet: Gazete Haberleri Üzerinden Bir Araştırma”, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(13), ss.85-101.
- Çeştepe, H. & Berkün, S. (2016), “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Aşılmasında Kadın Dostu Kentler”, *Uluslararası Yönetim, Ekonomi ve Politika Kongresi Bildiriler Kitabı*, ss. 2798-2810
- Çılbant, C. & Yalçınkaya, H. M. & Karabıyık, C. (2018), “Göç ve Verimlilik İlişkisi: Türkiye Avrupa Birliği Örneği”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), ss. 117-128.
- Demirhan, Y. & Aslan, S. (2015), “Türkiye’nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi”, *Birey ve Toplum Dergisi*, S.5(9), ss.23- 62.
- Ener, M. & Demircan, E. (2006), “Küreselleşme Sürecinde Yeni Devlet Anlayışı ve Türkiye”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), ss. 197-218.
- Fırat, S. (2009), “Engelsiz Bir Kent Tasarlamada Yerel Politikaların Önemi” (2009), *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(2), ss. 57-68.
- Gencer, T. E. (2017), “Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54), ss.838-851.
- Göç Araştırmaları Vakfı (2018), *Bilgi Notu 2018 Dünya Göç Raporu*, file:///C:/Users/sanemb/Downloads/Bilgi-Notu-IOM.pdf, (14.02.2019).
- Gökçe, B. (2013), *Türkiye’nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar*, Ankara: Savaş Yayınevi.
- Gül, H. & Memişoğlu D. (2007), “Yapısal Değişim Sorunu Çerçevesinde Yönetimsel Reform”, *Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları*, Derleyen: Çukurçayır M. A. & Gökçe G., Konya: Çizgi Kitabevi.
- Henden, H. B. (2005), “Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışında E-Belediyeçiliğin Yeri ve Önemi”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- İşçiçok, Ö. (2005), *XXI. Yüzyılda İstihdam ve İnsana Yakışır İş*, Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Kahraman, F. & Sallan Gül, S. (2015), “Türkiye’de Çocuk Yoksulluğu: Gaziantep Üzerine Bir Araştırma”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), ss.339-366.
- Kartal, Z. (2007), “Kavramsal ve Tarihsel Yönleriyle Küreselleşme”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8)2, ss. 251-264.
- Kavas, A. (2018), *Karşılaştırmalarla 81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi 2018*, TEPAV Yayınları.
- Kaya, E. (2003), *Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma*, İstanbul: İlke Yayıncılık.

- Kaymaz, İ. Ş. (2010), “Çağdaş Uygarlığın Mihenk Taşı: Türkiye’de Kadının Toplumsal Konumu”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 46(Güz), ss.333-366.
- Kaypak, Ş. & Bimay, M. (2016), “Suriye Savaşı Nedeniyle Yaşanan Göçün Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri: Batman Örneği”, *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1), ss. 85-110.
- Kazancı, M. (1983), “Yerel Yönetimler Üzerine Birkaç Not”, *Amme İdaresi Dergisi*, 16(4), 35-57.
- Kesgin, B. (2014), “Engellilere Yönelik Yerel Sosyal Politikaları, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 23(4), ss.1-15.
- Kocacık, F. & Gökkaya, V. B. (2000), “Türkiye’de Çalışan Kadınlar ve Sorunları”, *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), ss. 195-219.
- Kolukırık, S. (2014), “Uluslararası Göç ve Türkiye: Yerel Uygulamalar ve Görünümler”, *ZfWT Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 6(2), ss. 37-53.
- Kulaksız, Y. (2014), “Yoksulluk Bağlamında Çocuk İşgücü”, *Çalışma Dünyası Dergisi*, 2(3), ss.91-111.
- Kuzgun, İ. (2012), “Türkiye’de Türk Kökenli Yasadışı Yabancı İşgücünün Kayıt Dışı İstihdamı”, *Avrasya Etüdüleri*, 41(1), ss.45-70.
- Moreno, L. (2008), “Süper Kadınlar ve Akdeniz Refahı”, *Sosyal Politika Yazıları*, Derleyen: Buğra, A. & Keyder, Ç. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Orme, C.T. & Cain, S.,D. (2006), “Poverty and the Daily Lives of Infants”. *Journal of Children and Poverty*, 12, ss. 1-20.
- Ökmen, M. & Özer B. (2007), “Küreselleşme-Yerelleşme Dikotomisinin Açılımları Üzerine Bir Tartışma”, *Küresel Esintiler ve Yerel Etkiler Sarmalında Türk Kamu Yönetimi*, Editörler: Yılmaz, A. & Bozkurt, Y., Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ökmen, M. & Parlak B. (2008), *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler İlkeler, Yaklaşımlar ve Mevzuat*, Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.
- Özdemir, S. (2007), *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayını, Yayın No: 2007-57.
- Parlak, B. & Özgür, H. (2002), *Avrupa Birliği İle Bütünleşme Sürecinde Türkiye’de Yerel Yönetimler*, İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Pektaş, E.K. (2010), “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 5-23.
- Plamper, H. (2000), *Bürgerkommune*, Dusseldorf: Hansböckler Stiftung.
- Polatoğlu, A. (2000), “Yerel Yönetim Reformu Üzerine Düşünceler”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 9(1), 2-24.
- Riggio, E. (2002), “Child Friendly Cities: Good Governance in the Best Interests of the Child” *Environment & Urbanization*, 14(2), pp. 45-58.
- Runyan D.K. & Zolotor A.J. (2011), “International Issues in Child Maltreatment”, *Child Abuse And Neglect: Diagnosis, Treatment and Evidence*, Ed: Carole, J., Canada: Elsevier.
- Soykut Sarıca, Y. P. & Yüksel, E. (2012), “Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Projesi Uygulaması Olarak Sosyal Hayata Katılım: Engelsiz Yaşam”, *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 3(1), ss. 48-66.
- Uğur, A. & Bostan, M. K. (2016), Sosyal Harcamaların Yerelleşmesi: Sosyal Belediyecilik Uygulamalarının Etkinliği, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(15), 39-59.
- UNİCEF, (2012), *Türkiye’de Çocuk ve Genç Nüfusun Durumunun Analizi*,

- Ünlü, U. (2016), “Sosyal Belediyecilik Anlayışının E-Belediyecilik Uygulamalarına Entegre Edilmesi”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 102, 63-89.
- Toprak, D. & Şata, C. (2009), “Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-24.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2018), “İstatistiklerle Çocuk 2017”, *Haber Bülteni*, Sayı: 27596, (04.12.2018), http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068
- Türkiye İstatistik Kurumu (2018), “İstatistiklerle Kadın 2017”, *Haber Bülteni*, Sayı: 27594, (04.12.2018), http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068 .
- Türkiye İstatistik Kurumu (2018), “Uluslararası Göç İstatistikleri 2017”, *Haber Bülteni*, Sayı: 30607, (14.02.2019), http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1067 .çoc
- Türkiye İstatistik Kurumu (2017), *Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması*, , (18.01.2019), http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1011.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2012), *Çocuk İşgücü Anketi Sonuçları*, (04.12.2018), <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13659>
- Ün, M. B. & Paydak, A. (2017), ”Küreselleşen Dünyada Düzensiz Göç ve Türkiye: Adana İli Yabancılar Misafirhanesi Çalışması”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), ss. 187-204.
- World Economic Forum (2017), *The Global Gender Gap Index 2017*, (06. 02. 2019), http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf
- Yalçınkaya, Ş. (2015), “Modern Kentin Yeni Kamusal Alanında Çocuk, Alışveriş Merkezleri ve Serbest Zaman Etkinlikler”, *Çocuk ve Kent İdealkent Kent Araştırmaları Dergisi* Sayı: 17, ss.80-105.
- Yayla, Y. (2017), “Küresel Dünya’da ve Türkiye’de Çocuk İşçiliği: Uluslararası ve Ulusal Yasal Düzenlemeler ve Ampirik Göstergeler”. *TBB Dergisi*, Sayı: 128, ss.413-436.
- Yenigül, B. (2005), “The Effects of Migration on Urban”, *G.Ü. Fen Bilimleri Dergisi*, 18(2), ss. 273-288.
- Yiğit, R.& Ügücü, G. & Kaya, S. (2018), “Yoksulluk: Çocuk Sağlığını Tehdit Eden Bir Durum”, *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), ss.83-98.
- 2002 Türkiye Özürlüler Araştırması Temel Göstergeleri, (06. 02. 2012). <http://www.ozida.gov.tr/arastirma/oztemelgosterge.htm>
- 2002 Türkiye Özürlüler Araştırması İleri Analiz Raporu, (06. 02. 2012) <http://www.ozida.gov.tr/arastirma/roailelianaliz.htm?menu=arastirma&sayfa=ilerianaliz> , <https://bianet.org/bianet/kadin/194897-tuik-8-mart-dolayisiyla-kadin-istatistiklerini-paylasti> (06. 02. 2019).
- <http://www.ufkumuzhaber.com/2018-kadin-istatistikleri-arastirmasi-66318h.htm> (06. 02. 2019).
- http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1068 (06. 02. 2019).
- <http://www.hurriyet.com.tr/kampus/toplumsal-cinsiyet-ve-kadin-algisi-arastirmasi-2018-sonuclandi-40762924> (06. 02. 2019).
- http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2018/04/istatistik_02.04.2018.pdf (06. 02. 2019).
- <http://www.unicefturk.org/yazi/yoksulluk> (18.01.2019).